

associació catalana de sociologia

butlletí n.º 7

Juny del 1984

INFORMACIONS DE LA JUNTA DE L'ASSOCIACIÓ CATALANA DE SOCIOLOGIA

1) II CONGRÉS DE SOCIOLOGIA A SANTANDER

El dia 2 de juny ha tingut lloc a Madrid la reunió de la FASEE on s'ha acordat tot un seguit de punts relatius al Congrés a celebrar a Santander. Us adjuntem els fulls d'informació del Congrés i us cridem l'atenció en no entretenir-vos en fer la vostra inscripció.

Així mateix, us recordem que el Congrés s'organitza a través d'àrees - temàtiques. Des d'aquest Butlletí, volem fer una crida perquè tots els sociòlegs que ho desitgin, presentin una comunicació. Com més ràpidament informeu del seu títol i llargada, més aviat podrem acabar d'organitzar el treball. Gràcies.

2) INFORMACIONS DE LA FASEE

En l'esmentada reunió del 2 de juny, es va aprovar l'entrada a la FASEE de les associacions següents: "Asociación Asturiana; Asociación Vasca; Asociación Castellano-Leonesa".

3) ACTIVITATS DE L'ACS

D'acord amb la decisió presa per la Junta de donar una nova embranzida a les activitats de l'ACS, es van celebrar els següents actes:

- 27.3.84 "Problemes epistemològics per a una Sociologia de la violència i la inseguretat", a càrrec del Professor Renaud Dulong.
- 8.5.84 "La política social en diferents països: vies d'anàlisi per a un estudi comparatiu", pel Professor M. Cox, de la Universitat de Wisconsin (EUA).
- 10.5.84 "L'experiència de la Facultat Llatino-americana de Ciències Socials", a càrrec del que va ésser el seu Director, Lluís I. - Ramallo

Unes referències d'aquestes conferències es publiquen més endavant en aquest mateix Butlletí.

Així mateix, s'ha previst de convidar Juli Busquets, President de l'Associació de Sociologia Militar, a fer una conferència sobre la temàtica de la seva especialitat, cosa que ha es comunicarà degudament en el seu moment.

El programa definitiu d'activitats científiques a dur a terme durant el curs 1984-85, s'està acabant d'elaborar.

També s'està fent un recull bibliogràfic d'estudis, d'enquestes i recerca realitzada en els camps de la Sociologia, Antropologia, Psicologia Social i Sòcio-lingüística a Catalunya; en aquest sentit, recordem a tots els sociòlegs que ens facin arribar les publicacions noves que realitzin, a la seu de l'ACS, per tal d'anar ampliant la biblioteca de l'Associació, els fons de la qual estan a l'abast de tots els associats.

INFORMACIÓ D'ACTES CELEBRATS

* CONFERÈNCIA SOBRE "L'EXPERIÈNCIA DE LA FACULTAT LLATINO-AMERICANA DE CIÈNCIES SOCIALS"

El propassat 10 de maig va tenir lloc una interessant conferència a la seu de l'Associació, en la qual el Professor Lluís I. Ramallo -- va explicar el que ha estat l'experiència de la Facultat Llatino-americana de Ciències Socials (FLACSO) que com digué d'antuvi, va estar molt lligada al procés i desenvolupament de les Ciències Socials a Amèrica Llatina. Les grans línies del pensament de l'evolució de la FLACSO han estat possibles, gràcies a l'haver fet d'aquesta Facultat un lloc de trobada per a gent que no podia gaudir d'un lloc on expressar-se per problemes de repressió intel·lectual: refugiats brasilers, bolivians, espanyols, etc. La FLACSO és una iniciativa de la UNESCO, va néixer de la idea d'alguns intel·lectuals francesos: Levi-Strauss, Alain Touraine, Georges Friedmann, que estaven interessats en la cultura francesa en Amèrica Llatina, cosa que va fer que la UNESCO que sempre ha estat més integrada dins del medi europeu que de l'americà --sobretot en àrees de cultura i de ciències socials-- volgués fer quelcom en aquest sentit. Primer, es va convocar un seminari internacional l'any 1955 a Costa Rica per a veure què es podia fer. Els experts van recomanar a la UNESCO que presentés una proposta a la Conferència General a fi i efecte de crear una institució dedicada a promoure les ciències socials a Amèrica Llatina. Es va aprovar una resolució l'any 1956 on es proposava a tots els governs de l'àrea, la creació d'una facultat internacional. Així es va arribar a crear FLACSO, organisme que era, d'una banda, una organització de governs però que era una facultat, cosa que era difícil d'entendre, ja que els governs no són organismes acadèmics, per això la UNESCO es va encarregar de dur-ho endavant. Aleshores, tant Xile com Brasil, que eren els capdavanters, en aquell moment, de la intel·lectualitat llatino-americana, van demanar per a tenir la FLACSO al seu país. Va ésser Xile qui ho va aconseguir a causa de la influència dels germans de la Cruz, que ja havien aconseguit per a Xile l'ILPES (Institut Llatino-americà de Planificació Econòmica i Social) i la Comissió Econòmica per a Amèrica Llatina de la UNESCO, però amb la condició d'instal·lar al Brasil l'àmbit de recerca, que va ésser el "Centro Latino de Pesquisas en Ciencias Sociais" de Río. I aquesta divisió de funcions, d'ensenyament, en un país i de recerca en un altre, va ésser durant anys un problema important.

Com a facultat que era, la FLACSO havia de tenir escoles. La primera que es va fundar, l'ELAS (Escuela Latinoamericana de Sociología), fou dirigida per un espanyol eminent, D. José Medina Echevarría, que se --

ria també, el pare espiritual del que avui és la CEPAL (Comisión Económica de Naciones Unidas para América Latina). Aquesta persona va dimitir aviat, perquè va entrar en conflicte amb les orientacions de la UNESCO, que proposava un programa d'alfabetització en ciències socials, ensenyar mètodes i coses així, quan ell creia que no era bé parlar de metodologia, sense saber quina era la realitat socio-política d'Amèrica Llatina. Aleshores, la UNESCO va nomenar director a un suís, el Dr. Peter Heintz, de Zurich, que va desenvolupar una escola de tipus mestre-aprenent. Els professors explicaven el seu model teòric sobre diferents aspectes: educació, planificació, i els alumnes l'anaven pulint. Tots els estudiants eren becats i es treballava amb molta seriositat durant dos anys, sense interrupció. Molts dels professors més rellevants en les ciències socials d'avui en dia, van sortir d'aquestes primeres promocions, etapa que va durar sis anys. La FLACSO anava prenent força i prestigi, entre altres coses per la seva selecció escollida on no valien recomanacions; és en aquest moment que comencen a incidir-hi els nord-americans amb llurs idees, al mateix temps que posaven en marxa l'anomenat projecte Camelot, amb el que una sèrie d'institucions nord-americanes amb el suport econòmic del govern dels EUA, volien posar a l'abast diners i tot tipus de facilitats a totes les Universitats d'Amèrica Llatina per a fer investigacions, i la FLACSO havia d'ésser la coordinadora de tot aquest esforç. Però un noruec, en Johann Galtung, va arribar a descobrir que tot aquest programa estava finançat pel departament de Defensa dels EUA, el qual volia fer un estudi de la "pre-insurgència" per un reduït nombre de persones -ja que llavors, tothom parlava de revolució a Amèrica Llatina-, encara que en primer llenguatge parlessin d'estudiar el canvi social i les transformacions de la societat. Es va denunciar el projecte i es va retirar, però els professors americans ficats en això de bona fe, i que realment volien sortir del model artesanal de la FLACSO, transformant-la en una típica facultat, amb més alumnes, més cursos, van pressionar fins aconseguir que la UNESCO nomenés en Glaucio Soares del Brasil com a nou director.

Aquesta etapa d'en Soares es caracteritza pel seu aspecte modernitzador. Etapa d'expansió, professors permanents, recerca, els alumnes fan tesis i tesines amb treballs de camp. Es en aquest moment que arriba en Lluís I. Ramallo a la facultat per a fer un curs sobre "Personalitat i canvi social". S'acostava el termini de deu anys pactats en col.laboració amb la UNESCO, i havia de trobar-se altres mitjans de viabilitat per a la FLACSO. En Glaucio Soares la volia convertir en la facultat de post-graduació de la Universitat Catòlica de Xile, perdent una mica la dimensió internacional, fent-la més regional i integrant-la completament a la Universitat; si aquesta hagués estat la solució la FLACSO avui en dia, no existiria, per la seva supeditació al destí de Xile. La segona fórmula que es volia adoptar fou que continués sent una institució governamental, molt lligada a la CEPAL, però amb personalitat específicament acadèmica, amb la involucració de gent jove nova (en Manuel Castells i en Lluís I. Ramallo entre d'altres). Els governs hi contribuirien més econòmicament, sense interferir en el projecte intel.lectual. Finalment, la fórmula que es va prendre fou nomenar director en Ll. I. Ramallo sobre les següents bases: a nivell intel.lectual es tornava una mica a reprendre les idees de D. José Medina, programa de dos anys d'estudis, aprofitant el que s'havia avançat en tècniques modernes, combinació d'interpretació històrica i d'anàlisi estructural de les societats actuals, amb l'obligació que les tesines no fossin necessàriament empíriques, sinó que fossin originals, que intentessin de fer avançar el coneixement.

ment dels diferents països, o sigui que tot això lligava en part a la idea d'en Heintz, o sigui en lloc de posar el seu model teòric basat amb els indicadors, posar la problemàtica per davant. L'objectiu principal va ésser el donar prioritat a l'estudi de la societat global en lloc de potenciar les sociologies especials (educació, urbana, etc.). Es pretenia aconseguir un coneixement científic propi de les societats llatino-americanes, per la qual cosa era fonamental, la independència de la FLACSO.

En aquesta etapa, es desenvolupa una facultat "senior" amb professors portats d'arreu, mitjançant ajuts rebuts de la Fundació Ford i dels tractats de col.laboració amb la CEPAL. Aleshores, esdevé el cop d'estat a Xile i, encara que la FLACSO com a organització internacional és acceptada pels militars xilens, es veu obligada a una transformació de la seva estructura.

El juny de 1974 en una reunió a París i més tard en una conferència extraordinària a Quito, la UNESCO decideix reorganitzar la FLACSO en termes més descentralitzats. A Mèxic es traslladen la majoria dels cursos, es fan oficines a diferents països: Argentina, Equador, Costa Rica i Brasil; al mateix temps que es continua mantenint la seu a Santiago de Xile. Avui en dia, la facultat ja no és aquell grup petit basat en un reduït projecte intel.lectual, sinó que en cadascuna de les seves seus hi ha una especialització, per exemple: a Quito s'orienta més cap els problemes agrícoles i indígenes de la regió dels Andes. A Brasil està molt lligada a les administracions locals i governamentals (formació de funcionaris, programes bàsics de l'entorn, etc.), i així succesivament.

Durant el torn de preguntes, en Lluís I. Ramllo va assenyalar que en la mesura que l'experiència de la FLACSO pogués interessar a la comissió de l'Associació encarregada d'estudiar el dictamen de projecte de la Facultat de Ciències Socials a Catalunya, ell es posava a la seva disposició. Així mateix, va fer esment del conveni que existeix entre la FLACSO i l'Institut de Cooperació Ibero-americana per a intercanvi de professorat i que, a més, seria positiu que les relacions entre els sociòlegs catalans i la FLACSO fossin més estretes. En aquest sentit, es va oferir per a fer-nos arribar la publicació informativa que la FLACSO fa periòdicament.

× CONFERENCIA SOBRE "LA POLÍTICA SOCIAL EN DIFERENTS PAISOS: VIES D'ANÀLISI PER A UN ESTUDI COMPARATIU

El propassat dia 8 de maig en els locals de l'Institut d'Estudis -- Nord-americans, l'Associació Catalana de Sociologia en col.laboració amb l'Escola Superior de Treball Social de la Universitat de Barcelona, va organitzar la conferència del Professor M. Cox, de la Universitat de Wisconsin (EUA), sota el títol "La política social en diferents països: vies d'anàlisi per a un estudi comparatiu". El Professor Cox va prendre com a referència els estudis de Kamerman i Wilensky sobre els models internacionals per a comparar les polítiques socials i els va aplicar al cas concret de les polítiques familiars a nivell d'objectius, mesures, mitjans i resultats.

Va establir un conjunt d'indicadors transnacionals que li van permetre fer una tipologia en la que situava als diversos països en tres grans models: 1) global; 2) d'intervenció directa; 3) d'intervenció implícita. En concloure va explicitar més les característiques i les diferències entre cadascun d'aquests models.

* JORNADES SOBRE "DESINDUSTRIALITZACIÓ A CATALUNYA: CAUSES I PROPOSTES DE FUTUR

Els propassats dies 9 i 10 de maig i organitzat pel Col·legi d'Economistes de Catalunya, va tenir lloc unes jornades per a estudiar la negativa evolució en termes absoluts i relatius que registra la indústria catalana des de fa una bona colla d'anys. Hi van participar nombrosos experts en aquestes qüestions, entre els quals cal destacar la reflexió sociològica feta per en Jordi Estivill en la seva ponència "Industrialització i processos socials: algunes reflexions aplicades a Catalunya".

* CURS SOBRE "CORPORATIVISME-NEO CORPORATIVISME: APLICACIÓ A ESPANYA"

Del 27 al 30 de març de 1984 va tenir lloc aquest curs organitzat per l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona i coordinat per Carlota Solé, del Departament de Sociologia de la Universitat de Barcelona. L'objectiu era tractar del debat internacional sobre les noves formes d'integració d'interessos en les societats avançades, les formes d'acord entre associacions representatives de forces socials (sindicats, patronals) amb l'Estat (administració, govern) i com es concreta això en pactes concertats, d'àmbit estatal, etc.

Des de la II Guerra mundial, no tan sols hi són presents o persisteixen aspectes d'ideologia corporativa, característica dels règims fascistes, a les societats capitalistes que operen com a democràcies, a l'estil lliberal, sinó que apareixen estructures polítiques, les formes institucionals i premises d'operativitat de les quals reflecteixen trets corporatius, existents a la Itàlia i l'Alemania dels anys 30.

El debat sobre neocorporativisme té interès en la seva aplicació a Espanya per tal de definir i interpretar una situació nova d'estabilitat democràtica creixent, basada en els acords tripartits entre l'Estat, els sindicats i les organitzacions empresarials, com a sistema que fa d'intermediari d'interessos, més enllà del pluralisme i el parlamentarisme. El debat té interès, avui, a començaments de 1984, en la mesura que comença a incrementar-se la conflictivitat laboral, a l'haver-se trencat moltes de les negociacions (sobre convenis, acords salarials, condicions de treball, etc.) entre les parts interessades (sindicats, patronal) i no existir cap garantia d'acompliment dels acords establerts (Pacte de la Moncloa, ANE, etc.). L'interrogant sobre la viabilitat del neocorporativisme o neocorporativisme com a forma intermediària d'interessos i de negociar els conflictes resta oberta.

Aquestes qüestions generals foren analitzades sistemàticament per en Philippe Schmitter, l'article del qual ("Encara en el segle del corporativisme?") publicat el 1974, va centrar el debat i és punt de referència obligat per a qualsevol discussió sobre el tema.

En Wolfgang Streeck, col·laborador de Schmitter en un projecte internacional on es comparen les pràctiques neocorporatives en diferents sectors industrials d'onze països europeus i els USA. Streeck va parlar de les formes que preveuen les relacions industrials neocorporatives com a sistema específic de relacions industrials. D'alguns d'aquests països, concretament de Suècia, Alemania i Anglaterra, en va parlar novament, durant una taula rodona que es va realitzar. A la vegada, Schmitter es va referir al cor d'Itàlia, on en els darrers anys s'han produït passos importants sorprenents en la tendència cap a pràctiques corporatives.

El curs va finalitzar amb una sessió sobre la relació entre democràcia i corporativisme a càrrec d'ambdós professors. El proper any se celebrarà a Barcelona el "meeting" de la ECPR (Consorti Europeu d'Investigació en Ciència Política) i els dies previstos són del 25 al 30 de març de 1985. Serà una bona ocasió per a tornar a intercanviar informació i estudiar el tema del neocorporativisme.

INFORMACIÓ D'ACTES A CELEBRAR

* II CONGRÉS INTERNACIONAL D'ECONOMISTES AGRARIS

L'Associació Espanyola d'Economia i Sociologia Agràries (AGRESA) és una de les entitats que organitzen aquest congrés, que tindrà lloc del 26 d'agost al 4 de setembre de 1985 a Màlaga. Per als qui estiguin interessats en rebre més informació, l'adreça del Comitè Nacional d'Organització del Congrés és: c/ José Abascal 56, 4a planta, Madrid 3. Telèfon (91) 442 31 99 ext 155. Tèlex 48989 INIA E.

* XIII CONGRÉS MUNDIAL DE L'ASSOCIACIÓ INTERNACIONAL DE CIÈNCIA POLITICA

Se celebrarà a París (França) del 15 al 20 de juliol de 1985, sota el títol de "The changing state and its interaction with national and international society". L'adreça de l'organització és: IPSA Secretariat, c/o University of Ottawa, Ottawa, Ontario, Canada K1N 6N5.

* I CONFERÈNCIA SOBRE "INTEGRACIÓ I DESINTEGRACIÓ DE COMUNITATS LINGÜÍSTIQUES"

Se celebrarà a Getxo (Biscaia) del 24 al 28 de setembre de 1984, a iniciativa de "Iruñean Sartua", amb la participació del Seminari de Sòcio-lingüística de la Universitat de Barcelona, amb els següents grups de treball: enquestes, història i llegenda, actituds lingüístiques, normativització, mitjans de comunicació, legislació, llengua i nació, igualtat i desigualtat, anàlisi del discurs, i llengua i educació. Els qui estigueu interessats, poseu-se en contacte amb Teresa Marbà, Telèfon 309 07 18.